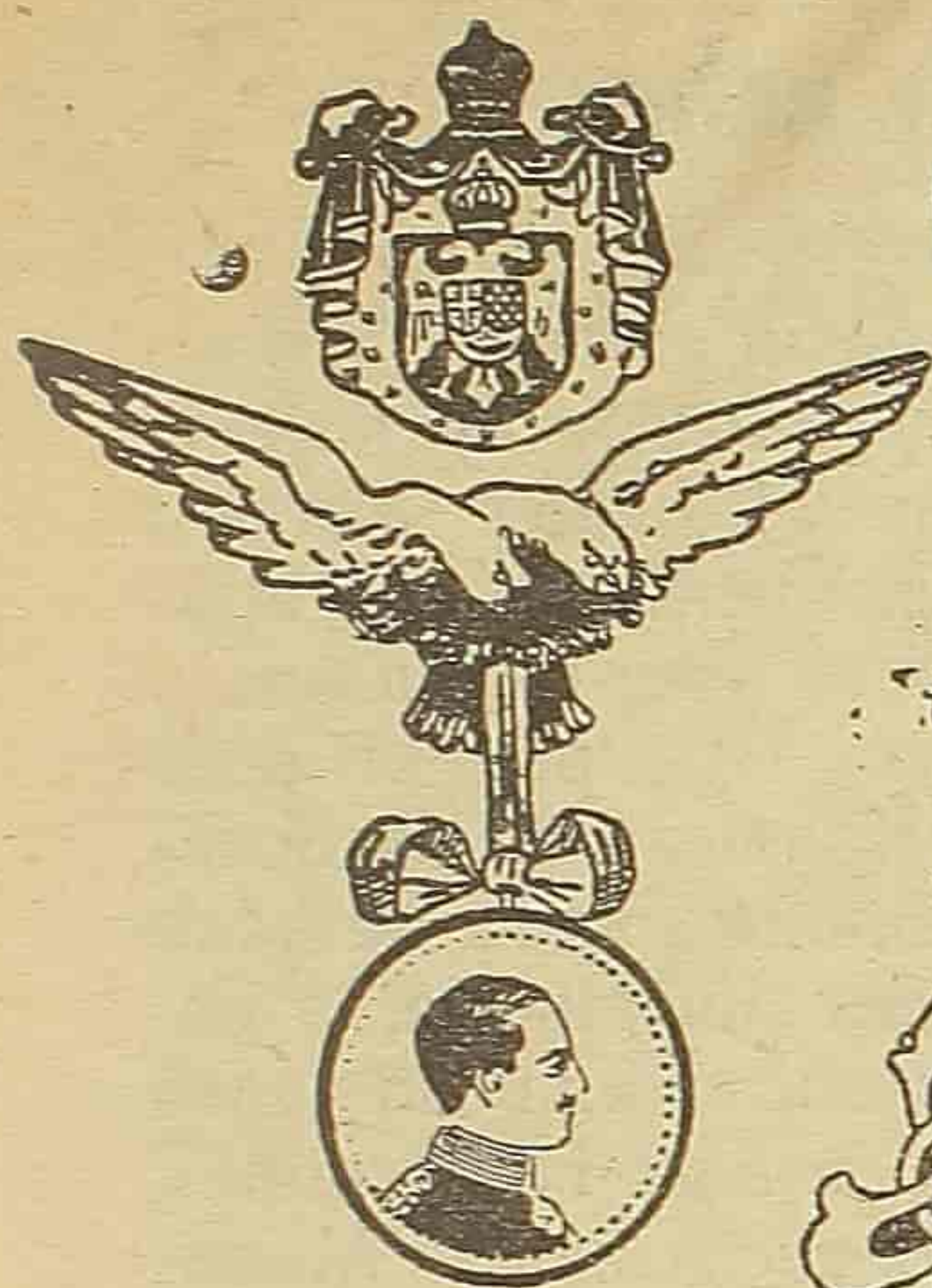
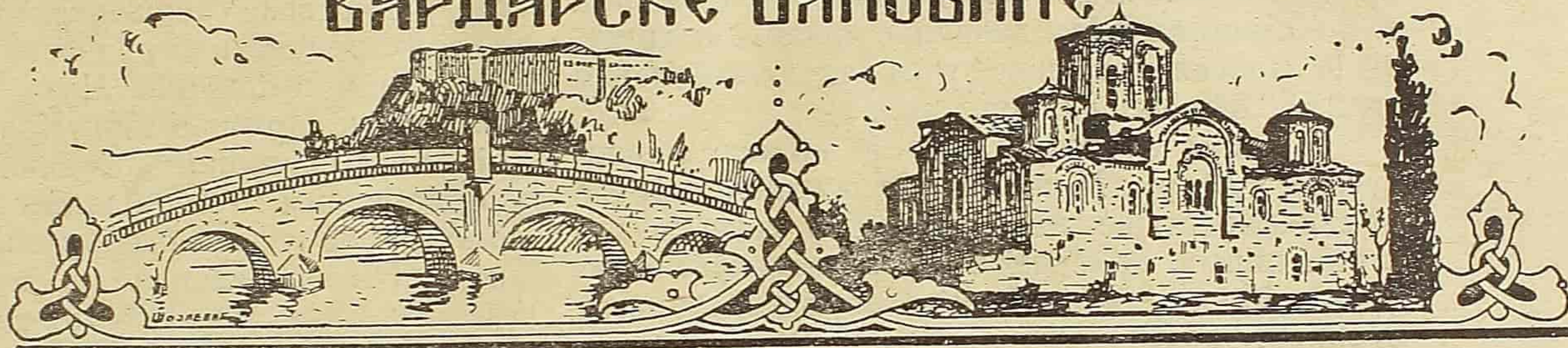

Поштарина плаћена у готову.

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ

ВАРДЈАРСКЕ БАНОВИНЕ

27 ФЕБРУАРА 1932. ГОД.
СУБОТА

БРОЈ 2.— ДИНАРА

ГОДИНА III. Број 118
СКОПЉЕ

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ излази један пут недељно. Годишња претплата је 80.—, а за иностранство 140.— динара. Огласи се примају по утврђеној тарифи. Рукописи, огласи и претплата се шаљу на адресу Банске Управе за Уредништво Службеног Листа. — Уредник СИМИЋ СТЕВАН, директор гимназије у пензији.

Економска криза

Готово све велике ратове и друштвене пертурбације пратиле су економске кризе, али данашња криза, о којој се тако много говори и пише, заузеће најзначаје место у историји људства. Није ни чудо, јер је прошли светски рат обухватао све делове света, сва мора и океане, највеће и најкултурније народе и државе, па су и последице тако велике и значајне. Али истовремено постоје и други, врло важни разлози, који су проузроковали ове друштвене поремећаје, а то је невероватан нагао напредак технике, која је својим савршенством створила највећу револуцију на свету. Јер није овде у питању само напредак фабричке индустрије, која је резултирала такво савршенство, да је избачено са посла на милионе људи, већ је у истој размери и са најновијим техничким изумима на пољу привреде, нарочито у земљорадњи.

Тако на пример једна модерна творница штофова, платна или шећера, која је радила пре двадесет година са више стотина радника, данас се та иста фабрика задовољава само са педесет или са нешто више радних снага, те је огромна већина остала на улици. Отуда потичу они многобројни милиони незапослених у Немачкој, Енглеској, Америци и другим државама.

Или пример са земљорадњом. Некада је пољска привреда била у целом свету, као што је данас код нас на Југу. Међутим дошли су трактори, жетелице, вршалице, и друге техничке справе, које за један дан обаве посао са два до три радника за сто, двеста или више људи. Дакле и ту је машина заменила људску снагу, али сада долази оно што је најважније. Услед индустријализације пољске привреде, напредне земље, као што је Америка, могу да производе много више и да то продају по врло ниској цени. Тако је дошла конкуренција, која је потисла нашег привредника са светских тржишта.

И природно да је пољопривредник у немогућности да набавља, као и раније, фабричке производе, те је логично што је криза обухватила и индустријске земље, које су у пољопривреднику изгубиле доброг потрошача.

Велики светски економисте, државници, привредници, финансијери и индустријалци, стојећи пред овом нечувеном немани, размишљају око изналажења лека овој тешкој друштвеној болести, која данас гуши све народе света. Неоспорно је да ће се морати наћи лека, само је потребно велико стрпљење.

Важно је констатовати да је и пород свих тешкоћа, у које је запао наш народ, ова криза много јача и страшнија у земљама јаке индустрије, у којима су државе приморане да хране на милионе незапослених људи или у земљама са пасивним трговинским билансом, док је код нас наш народ, и поред велике оскудице, бар сит, јер ми располажемо изобиљном храном, што није случај и си другим народима.

Краљевска влада чини све што је у људској могућности, да би се ублажила ова криза. А као најефикасније средство, то је њена одлука о смањењу државног буџета, који је, у сравњењу са прошлогодишњим, редуциран на две и по милијарде, за колико ће бити и дажбине смањене. Па је следовала изрична наредба Краљевске владе да се смање и издаци самоуправних тела: бановински и општински, што је и учињено, а што ће такође знатно растеретити пореске обвезнике.

Но и поред свих тих мера којима је циљ ублажење садање кризе, Краљевска влада, уз помоћ позваних стручњака, као и светских фактора, испитује и тражи погодне методе у борби за сузбијање кризе, само треба храбром одважношћу чекати на то време, које ће доћи и које мора доћи.

Државни Буџет

за 1932—1933 год.

Министар финансија спровео је Народној Скупштини предлог буџета за 1932—1933 годину, који је буџет и у финансијском одбору примљен у начелу. Овај буџет је рађен под дубоком импресијом данашње привредне кризе, те је смањен у сравању са садашњим буџетом за 2.656,340.339 динара.

У својој експозицији, који је поднео финансијском одбору, Министар финансија је оцртао привредно стање наше земље, у вези са дејством опште привредне кризе на нашу привреду. Како је наша земља по превасходству аграрна, те производи цереалије, чији се вишак извози у иностранство, то је са падом цена настала знатна диспропорција између цена индустријских производа и куповне моћи нашег произвођача. Светска тржишта су постала за нас и зато слабо неприступачна што су се на њима појавили велики стокови цереалија других земаља, а нарочито Америке, јер ми не можемо издржати туђу конкуренцију. Познато је даље да је криза захватила и друге гране наше привреде, као сточарство, воћарство, винарство и све је ово дејствовало и на индустрију, трговину, занатство и банкарство.

Сви ови разлози утицали су на меродавне при састављању државног буџета. И према томе Министар финансија је, гледајући отворено стварност онако како јесте, изашао пред законодавно тело са предлогом о смањењу свих буџетских партија, избацујући све оно што није неопходно потребно.

Предлог буџета је овакав:

Општа администрација	7.550.907.708
Привредна предузећа	3.849.092.292

Свега 11.400.000.000

Разлика између буџета за 1931—1932—1933 износи 1.810,303.954 динара.

Али ако се има на уму накнадни и ванредни кредити, који су одобрени у току ове буџетске године у округлом износу од динара 463,000.000 па кредити предвиђени за народно представништво, као и повећање кредита по служби државних дугова, онда би с обзиром на све најпред изнешто, стварно смањење у поређењу са садашњим буџетом представљало суму од 2.656,340.339 дин.

До оваквог великог смањења буџета дошло се је на овај начин, што се правилно оценило садање стање у коме живимо.

Што се тиче буџета прихода, и ту је се водило строго рачуна, да они буду што тачнији и стварни, јер је све рађено на основу строго контролисаних статистичких података, а нарочито је о томе вођено рачуна код пореза.

Општи закључак који се намеће сваком трезвеном посматрачу, јесте тај, да се је при склапању овог буџета водико рачуна о данашњим приликама, те је путем строге штедње створен реалан буџет.

Привредно веће

Ових дана је прошао, кроз оба законодавна тела закон о Привредном већу које је основано на основу члана 24 нашег Устава. Привредно веће сачињавају представници привредних редова и стручњаци у привредним и социјалним питањима. Члан Привредног већа може бити држављанин Краљевине Југославије, који се својим досадашњим радом истакао у привредним и социјалним питањима, а навршио је 35 година старости и ужива сва часна права. Његове чланове поставља Председник Министарског савета, а по саслушању Министарског савета. Оно се састоји од 60 чланова. Сваки члан има свог заменика. Привредно веће састављају данас 24 представника пољопривреде и шумарства, 16 представника трговине и индустрије, занатства, поморства, банкарства и рударства, 5 представника радника и приватних намештеника и 15 представника јавних привредних радника и стручњака, где долазе правници, инжињери, лекари, новинари.

Привредно веће је самостално саветодавно тело, које се састаје у редовно заседање, кад и Народно представништво 1 октобра сваке године, али се може сазвати и у ванредно заседање које се такође и тада састаје на позив Краљевске владе или према одлуци извршног одбора Привредног већа. Овај извршни одбор чине председништво Привредног већа и седам чланова, које изабере веће.

Привредно веће се има бавити свима привредним и социјалним питањима. Његова дужност ће бити да даје своје стручно мишљење по свима горњим питањима, а које буду од њега затражили Краљевска влада или Народно представништво. Према томе оно је самостално и чисто саветодавно тело које на захтев горњих фактора даје своје стручно мишљење при доношењу свих законских пројеката, који се односе на уређење привредних и социјалних односа, обухватајући ту и питања саобраћајна, јавних финансија, пореза, трошарине, царина и томе слично.

Светозар Митровић

срески пољопривредни референт
Крива Паланка.

Село и сељак

Да би се схватио положај друштва, појединац, мора да учествује у јавном манифесту жеље и изразом своје воље облагороди средину у којој живи.

Основати сеоску књижницу и читаоницу то је проблем?! И место да се празником људи скупљају у читаоници, измењају мисли, посаветују се и „берзански“ поразговарају, добивши корисне инспирације за даљи рад, они

пуне сеоску крчму и уз полић „мелема за рану“ препричавају о вампирима и вештицама!!

Писменост је мала. Сељак нерадо даје децу у школу, мотивишући ово инокоштином, да му нема ко да чува овце или свиње! Женска деца још мање посећују школу. Наобразба жена је најважнији фактор у стварању здраве породице и нације.

Мајка је први васпитач своје деце. Кућа је школа карактера. Значи да заиста на жени стоји кућа како наш народ каже. И наравно просвећивање би требало почети од темеља породице, јер је породица била и остаје основ социалног живота, па ма како се овај изражавао.

Данас постоје домаћичке школе, где се наше женскиње могу најбоље оспособити да буду узорне мајке и добре домаћице, па и препрека свих хрђавих смерница које тешко погађају сеоски дом.

Пољопривреда није више емпирија, она је, наука, а наука је стварност. Њу проучавају све помоћне и егзактне науке. Њен развој чини економску базу за јачину финансије и индустрије народне. Она није више наследна и рефлексивна радња, већ аналитичка и аргументивна.

Данас се већ губе старе фразе као непотребне. Не може син делати, као што му је „татко“ или деда радио. Данашњица је с новим потребама за живот и новом ориентациом за будућност.

Наш сељак остаје као што рекох индиферентан према школи и појму. Ми имадемо пољопривредне школе, где се сеоска деца најпре могу упутити у најмодерније и најкорисније делатности за организацију посета, добивши појам здравог рзсуђивања и улажења у ток економског развоја и решења многих виталних проблема.

Овим двама врстама школе за сеоску мушку и женску децу, постоји же се претворити села у свима правцима и добијање здраве нације.

Село је мистерија догађаја, обичаја и веровања. Треба да се само човек распита и уђе у душу сељака, па да прозре разна привиђења и фантазије; вештице, вампире, виле, вукодлаке, враџбине, опсене, мађије и уроке, о чему се са страхопоштовањем препричава и верује. Ето заблуде у моћ нестварности. Причала ми је једна старија жена: „Синко, видиш ли ону „бабускеру“ — одузела ми је крави млеко — крв музем“! Доцније ме је видела, сва озарена радошћу и казала ми, да је „шаруљи“ везала ћићанку црвених конаца ради „урока“ и да се је спасла беде!!

Васпитајући сеоску децу у чисто *стичручим* сеоским школама, да по повратку својим домовима пренесу корисне поуке и практично их примене, ово ће се зло „звих духова“ искоренити, и у селу ће се кристалисати само здрав дух у здравом телу“.

Обичаји „веселе природе“ свадбе, славе, заветине, празновање среде и петка и „уочи“ њих, доносе економско слабљење, разне пороке и бацање новца у непродуктивне сврхе.

Талас моде заплинуо је и последње кутке села и дошао до видног изражаја у свима правцима. Преноси се „права“ париска мода.

Данас село и поред ма колике кризе шушти у свили и звекеће у бисеру, огрлица и наруквица, па и у парфиму мирише! Значи, да и село троши фабричну робу. Ето рецимо ципела „Баџа“ је омиљена, а за „Босџон“ и одела „Тивар“ да не говорим!

Запоставити нашу нациналну индустрију, односно ношњу, значи кинђурити се и играти мајмунлука! Наша народна ношња преставља домаће благо, које је и кроз мучну историју бојом и кројем давало израза болу душе и радости.

Истина ми смо јако „схватљив свет“, ми радо примамо новине, не познавајући још оно своје, чему се остали диве. Последица слабе домаће индустрије и потрошње огледају се најпре у државном апарату, а село са неколико доста мрачних силуета погађају.

Данас је сељак презадужен, он је просто на меници разапет као на крсту; њега је и данас зеленаш ухватио у мрежу као паук муху па га сиса. Он није задужен у продуктивне сврхе обрга, него за славе, свадбе, некакве „парнице“ и др. Ето тако он занемарује свој посед, водећи и даље ту „новчану“ политику! А када му дође протест, закука као кукавица: „Комшија, гори ми кућа — помози“! То је лозинка да се меница „регулише“ и наравно његов први „пријатељ“ изиђе му у сусрет са сто на сто! Значи да сељак није члан кредитних задруга, чија је солидност државом загарантована, струјећи државни новац, већ остао на милост првих „пријатеља“.

Кредитирање је начин промета робе за повољнију циркулацију и размену добара. Сељаку је потребан дугорочни кредит а не менични, јер је земљораднички обрт најмање година дана, и пре него му неки производ не стигне, не може да отплати рату, а „пријатељ“ као пријатељ неће да га причека. Тако се ово задужење чисто обавља као по неким „законима“ наслеђа и предаје се с оца на сина. Овако, незнањем и неслућењем последица данашњег економског поретка, беда, невоља и сиромашлук, ухватили су се руку под руку, па полако куцају на свачија врата!

Индивидуални живот је немогућ. Појединац се у маси губи. Друштво је и код дивљих зверова познато. Самопомоћ је искључена. Истина човеку је у инстинкту да буде егоиста и до крајности себичњак, мотивишући да је сваки „ковач своје среће“. Но фазе кроз које је човечанство пролазило биле су тешке, да је појединац био немогућ да издржи утакмицу у борби за макар минимум опстанка. Етада се развија философија кооперативизма

„сви за једног, један за све“, чије су се идеје прво почеле да спроводе у јеку великих економских еволуција у свету. Шта значи? *Да је њежаку њошребна задруга*. Он је без удружености као разбијено стадо курјацима. Он без задруге не може изићи на тржиште са својом робом, нити је пак може набавити. Кредите дугорочне само путем задруге може да добије. Да не говорим даљи утицај модерног задругарства у погледу моралног и културног дејства, као што су узајамност и осећајност. Сељаку — земљораднику су данас потребне задруге све врсте да би он могао боље, удобније и здравије да живи.

Не помињући за остала средства, која експериментално иду у прилог наобразбе земљорадничтва, као филмови, слике, радио изложбе и др., надати се је, да ће скоро будућност напора на пољу просвете сељаштва, показати плодове рада позватих за овај посао, па у служби што шире пропаганде ставити и цео апарат могућности.

Скупштина Соколске Жупе у Скопљу.

У недељу 21 фебруара ове године одржана је годишња скупштина Соколске жупе Скопље.

Око 11 часова пре подне дошао је на скупштину *Министар за физичко васпитање г. Др. Драган Краљевић у прајњи нашег бана г. Жив. Лазића*, а осим тога овој скупштини су присуствовали скопски Митрополит Јосиф, командант треће армијске области Недић, председник општине Михајловић и велики број грађанства.

Старешина жупе инжињер Раде Убавић, отварајући скупштину, изразио је велико задовољство и радост свих сокола ове жупе због тога што поздрављају у својој средини првог министра за физичко васпитање Краљевине Југославије, те је после, на његов предлог скупштина уз бурне поздраве, примила предложене текстове брзојава упућени *Њ. В. Краљу, Њ. Височанству Наследнику Престола Петру*, који је старешина Сокола Краљевине Југославије и Соколском Савезу. После овог г. *Убавић је захвалио г. Бану Лазићу на великој њажњи коју указује Соколству Јужне Србије њомажући га и морално и материјално*, па је потом у свом лепом говору, истакао васпитни значај соколства и његову улогу у ширењу идеје мира, љубави и братства. На завршетку је говорника одушевљено поздравила цела Скупштина.

Делегат савеза г. Војиновић каже да је са задовољством констатовао на предконференцији, одржаној у очи скупштине, да у жупској управи влада савршен мир, ред и хармонија као нигда раније. Тиме је ојачано Соколство, јер је жупска управа испунила све услове за

даљи успешан рад у административном, техничком и просветном погледу. Истиче да такође влада потпуна хармонија између жупске управе и друштвених управа.

После тога поднесени су и једногласно примљени извештаји тајнички, начелника, просветара, статистичара, благајника и ревизора. Из свих тих извештаја види се јасно да је Соколство нашло на нашем Југу врло погодан терен за своје развијање и да оно све више јача продирући у све крајеве и у сва села.

Крајем 1931 године Скопска жупа је бројала 39 соколских друштава и 82 соколске чете *са укућно 9924 сокола*. Пет друштава није поднело извештаје, те се је према томе број сокола повећао за 4575. Саме соколске чете бројале су 2396 припадника од којих 957 вежбача.

Пошто је скупштина завршила рад, усвојена је листа нове управе коју чине: Старешина брат Раде Убавић, инжињер; I подстарешина: брат Радивоје Радловић, инжињер; II подстарешина брат Стеван Младеновић, трг. тајник брат Марко Батрићевић, чиновник; просветар брат Др. Миливоје Павловић, професор универз.; начелник брат Милутин Павићевић, учитељ; I заменик брат Војислав Паић, инжињер; II заменик брат Душан Филиповић, чиновник; Начелница сестра Слободанка Мачановићева; I заменица сестра Ружа Соколовска; II заменица сестра Павлина Гичевић. Благајник брат Радисав Николић, чиновник.

Пошто је исцрпљен дневни ред, затражио је реч Г. Министар Др. Краљевић, који је одржао следећи говор:

„Браћо, Значај вашег рада овде на Југу и потешкоће са којима ширење соколске идеје нарочито овде има да се бори, добро су ми познате. Ценећи ваш рад и жељан да се поближе упознам са приликама ја сам искористио данашњи дан да вас у царском Душановом граду све окупљене поздравим. Желим и надам се да ћете и даље наставити с радом око ширења узвишене соколске идеје на понос нашег Краља и корист народа и отаџбине. У то име ја вас поздрављам с нашим лепим соколским: здраво.“

После тога, Г. Министар се је лично упознао са свима члановима жупске управе и надзорног одбора.

Тиме је завршена ова скупштина, која је оставила најлепши утисак на све соколе и пријатеље соколства.

Ј. Б.

Пуштање у продају вештачких упаљача и кремена за њихово паљење

Као што је познато, још од почетка 1929 године забрањена је слободна продаја вештачких упаљача (ужегача) од обичног метала и кремена за њихово паљење.

Ови предмети, чија је продаја доношењем

Закона о б од сто монополском зајму, морала да буде ограничена, дефинитивно су постали монополски артикли, доношењем новог Закона о државним монополима.

Саобразео новим законским прописима, Управа државних монопола отпочела је ових дана са издавањем специјалних дозвола за продају вештачких упаљача од обичног метала и кремена.

Ове специјалне дозволе (које се односе само на продају вештачких упаљача од обичног метала) могу добити само малопродавци, дувана. док продаји електричних ужегача — било на аутомобилу или засебно — могу вршити само продавнице аутомобила и електротехнички радње, такође само по специјалној дозволи Управе монопола.

Сви ови упаљачи и ужегачи морају имати исправан монополски жиг, као знак да је на исти наплаћена монополска такса, у износу од динара 50.—

Продају вештачких упаљача од племенитих метала могу вршити само трговине на кита (јувелири). Дозволу за увоз оваквих упаљача даје Управа монопола уз услов плаћања монополске таксе и то: на упаљаче од сребра динара 100.— а од злата динара 200.— за сваки комад.

Новим Законом о државним монополима предвиђене су осетне казне за криумчарење или нежигосаних вештачких упаљача и небандеролисаних кремена.

Малопродавци дувана који од Управе државних монопола у Београду затраже и добију дозволу за продају вештачких упаљача и кремена, снабдеваће се са овим предметима и то: они са територије Дравске, Савске, Приморске и Врбаске Бановине код стоваришта Југословенског друштва жижица у Загребу, а они са територије осталих бановина и подручја Управе града Београда код Дирекције Југословенског друштва жижица у Београду. Упаљаче и кремене добиваће по претходној уплати франко (поштом), а признаваће им се 10 од сто провизија од продајне цене.

Као и остале монополске артикле, малопродавци дувана морају продавати и вештачке упаљаче и кремене само по ценама утврђеним од стране Монополске управе. За сада је пуштен у продају само један тип упаљача у три разне израде и једна врста кремена.

Продајне цене, са урачунатом монополском таксом одређени су: за упаљаче од месинга (мједи) 82 динара, за поникловане 84, а за поникловане и обложене имитацијом седефа 87 динара комад. Цена кремену је 8 динара за један туљчић са 5 комада кремена. Кремене је израђено од нарочите смесе, хемијски заштићене од фалсификата. Сваки туљчић облепљен је монополским бандеролом, као знак наплаћене монополске таксе. Кремене ма које друге врсте је фалсификат и ко такво

буде поседовао, продавао или употребљавао казниће се као криумчар.

Из Управе државних монопола. А. А.

Закон о растурању страних новина и часописа

Његово Величанство Краљ, на предлог г. Министра трговине и индустрије, а по саслушању г. Претседника Министарског савета, прописао је и прогласио **Закон о растурању страних новина и часописа.**

§ 1. За радње које се баве увожењем у земљу ма које врсте страних новина и часописа, у циљу продаје, потребна је дозвола у смислу § 60 Закона о радњама.

§ 2. Министар трговине и индустрије издаје дозволу у споразуму са Министром унутрашњих послова, а по саслушању Министарског савета.

§ 3. У року од месец дана после ступања на снагу овога закона, сва предузећа која се баве увожењем страних новина и часописа у циљу продаје, затражиће дозволу. Министар трговине и индустрије донће своју одлуку према § 2 у року од једног месеца. Радње које не добију дозволу ликвидираће своје раније послове у року од три месеца.

4. Ко се огреши о одредбе овога Закона, казниће се новчаном казном од 10.000.— до 50.000.— динара.

Казне изричу опште управе власти првог степена. Против ове може се жалити другостепеној власти чије је решење извршно.

§ 5. Овај Закон ступа на снагу, кад се обнародује у „Службеним новинама“. А. А.

Важне вести

Пољопривредни течајеви. Према 16 параграфу Закона о унапређењу пољопривреде, Министарски савет, а на предлог министра пољопривреде, одобрио је Краљевским банским управама помоћ од 450.000 динара ради одржавања пољопривредних течајева у земљи.

Ова ће се помоћ поделити на равномерне делове тако да свака бановина добије за ове течајеве по 50.000 динара.

Књижевност

Живот и Рад, свеска 60, година V, књига X, Београд 15 фебруара 1932 год

Овај наш познати часопис, који и својом садржином најбоље препоручује, доноси, између осталог и ове чланке: *Прва светска конференција за разоружање* од Д-р М. Ђ. М., *Скице о слободи личности* Д-р Ксеније Атанасијевић, *Неколико речи за сјасавање морално угрожене младежи* од Милене Атанацковић, *Војничке величине светског рата* од Ђорђа Ђирића, *Bez trećega*, од Д-р Kazimira Kzeneolica и т. д.

Живот и Рад излази два пута месечно, са годишњом претплатом од 160 динара.

Цене домаћих производа

Извештај Скопске Продуктне Берзе

Пшеница	Куповне	Продајне
Тиса I	175	250
Тиса II	173	248
Бегеј	172	247
Банат	170	245
Бачка	169	244
Србија—Сава—Босна	164	239
Србија Поморавље Куманово и Косово	160	235
Јечам	Понуда	Тражења
Косовски решетан	122—125	120—123
Овчеполски	128—138	125—135
Овас (зоб)		
Косовски	130	122
Кумановски	125	123
Прешевски		
Овчеполски		
Кукуруз		
Косовски	104—110	102—108
Ђаковачки—Урошевац	110	108
Банатски	114	112
Пасуљ		
Тетовски крупан	310	—
Гостиварски крупан	320	—
Ђаковачки—Урошевац	325	—
Пећски—К. Митровица	295	—
Србијанск, ситан	185	—
Брашно		
Брашно за теста	525	—
Брашно за развлачење	405	—
0-г бело брашно за хлеб	343	—
II средње	330	—
III б боље црно	314	—
III ц црно за хлеб	250	—
Мекиње	95	—
Пиринач		
Пиринач кочански бољи	455	445
Пиринач кочански обичан	435	420
Струмички	415	400
Коже		
Лисичије прве врсте	175	—
Вучије	50	—
Зечије пар	6	—
Куне, самсаре (белка)	500	—
Куне златке	500	—
Јазавац пар	130	—
Видре	370	—
Творова	150	—
Дивље мачке	130	—

Корисне поуке

Несвестица

Несвестица се јавља као последица несташице крви у мозгу. То може да се проузрокује: јаким телесним и умним напрезањем, нарочито код слабуњавих и реконвалесцената; услед недовољне хране, одмора и сна, задржавањем у загушљивим просторима; услед дугог стајања и погнутог седења; код болесника који су дуго лежали па нагло или пре

времена седну или устану, код крволиптења и код неких оболења. Болесник осети муку, заигра му пред очима, побледи, избије га хладни зној, пулс је убрзан и слаб, дисање је слабо; добије грчеве и изгуби свест. Чим се примете ти знаци, пре него што болесник изгуби свест, положи се тако да му глава буде нижа од осталог дела тела. У томе не треба оклевати и размишљати дуго, где да се положи, Боље је, да се пажљиво и лагано спусти на најподесније место, у непосредној близини, него да сам надне где било и да се повреди. Ако је седео на столицу, онда може да се лагано са столицом спусти. Затим се раскопча одећа да га не стеже, нарочито око врата, на грудима и око појаса. Прозори се отворе или се болесник изнесе из собе, да би имало што више чистог ваздуха. Да би се освестио и повратио, да му се да мирише сирћетног етра, обичног етра, изи амонијака, од чега се сила неколико капи на мараму и поднесе под нос. Ако нема тих лекова нека мирише сирће са луком. Сем тога трља се по грудном кошу, где је срце, а марамом, која је уквашена у сирће лупа се по грудном кошу и образима. Кад се поврати, да му се да пије воде или чаја. Ако несвестица дуже траје, поред тога, трљају се табани, руке и цело тело сувом марамом од фланела. Ако и то не помогне, употреби се вештачко дисање. *Код повреде главе („капље у мозгу“) може да наступи несвестица.* Тада је лице јако црвено, пулс успорен, болесник мовраћа а зенице не реагирају или врло слабо. Тада се болесник положи на леђа са уздигнутом главом ставе хладне облоге на главу и остави на миру. Код тешке и дубоке несвестице наступа таква *обамрлост*, да изгледа да је наступила *привидна смрт*. Тада је дисање слабо, успорено и једва приметно, пулс једва осетљив; болесник не даје јасне снаге живота. Привидна смрт може да наступи као последица тешког оболења, код крволиптења и повреда као и код многих несрећних случајева. Код свих случајева тешке несвестице, где је наступица привидна смрт, употребљава се *вештачко дисање*.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

Груписање Општина

Уредбом Господина Министра Унутрашњих Послова IV Бр. 1385 од 30 XI 1931 год. укинута је општина Браиловска у Прилепском срезу.

Села Браилово и Пештаљево бив. општине Браиловске придодата су садањој општини Дољанској.

Села Секорци, Црнилиште, Риљево, Слечке и Сливје придодата су општини Костиначкој.

Општина Браиловска у ликвидацији је до 29 фебруара т. г. и од тога дана више не постоји.

Све послове који по разним законима припадају у надлежност општине предузимају општина Костиначка и Дољанска свака на додељеној територији од 15 ов. м.

ОГЛАСИ

Набавка животних намирница

У смислу чл. 82 и 105. Закона о државном рачуноводству и Правилника за његово извршење из одељка „Б“ уговора и набавке истог закона, као и чл. 13. и 24. поменутог Правилника одржаће се прва јавна усмена лицитација за све болничке потребе и то поврће и варива, млеко слатко и кисело од 1. априла до 30. јуна 1932. год. а остале потребе од 1. априла до 30. септембра 1932. год. и то у следећим данима:

На дан 4. марта 1932. год. а) бели и црни хлебац, месо говеђе, телеће, јагњеће и маст свињску; и на дан 5. марта 1932 год. б) животне намирнице, вариво, поврће, млеко слатко и кисело, бакалука, мртвачки сандуци, канцелариски материјал и друге потребе.

Ближи услови могу се видети сваког дана у канцеларији исте болнице, где ће се и лицитација одржати.

Кауција се полаже на каси болнице сваког дана. У случају да се прва лицитација не одржи одређених дана, онда ће се друга одржати 25 и 26 марта 1932 год.

Лицитација почиње тачно у 11 часова. Лицитираће се на килограм или комад франко болница.

Из канцеларије Бановинске болнице у Приштини бр. 305/32. 2—3

Набавка дрва.

На основу члана 92 86 Закона о државном рачуноводству и правилника за извршење одредаба из одељка „Б“ уговори и набавке истог закона чл. 13 и 24 на дан 21 марта 1932 г. у 10 часова пре подне Управа Ниже пољопр. школе у Битољу одржаће у својој канцеларији јавну усмену лицитацују за набавку 120 м³ дрва за гориво.

Кауција се полаже на каси пољ. школе на дан лицитације 5% а 10% страни поданици од укупне вредности.

Из канцеларије управе Ниже пољопр. школе у Битољу бр. 396 од 19-II 1932 год. 1—1

Продаја вина и ракије.

На основу одобрења Краљ. Банске Управе Вардарске Бановине III. Бр. 4586 од 22 фебруара 1932 год., а сходно Закона о државном рачуноводству, у канцеларији Бановинског

Лозно-Воћног расадника у Скопљу, одржаће се на дан 14. марта 1932 год. јавна усмена лицитација за продају расадничког пића и то:

1. (110) сто десет литара белог вина. 2. (490) четири стотине деведесет литара црног вина. 3. (90) деведесет литара препечене комовице. Сваки лицитант дужан је пре лицитације положити на каси Управе Бановинског Лозно-Воћног расадника у Скопљу на име кауције а то: од белог вина динара 200.—, од црног вина динара 300.— и од ракије динара 300.— у готовом новцу.

Детаљни услови продаје поменутог пића могу се видети сваког радног дана у канцеларији управе Лозно-Воћног расадника у Скопљу од 8—12 часова, а кушање на дан лицитације од 8 часова пре подне.

Из канцеларије Бановинског Лозно-Воћног расадника у Скопљу бр. 193 од 23 фебруара 1932 год. 1—1

Набавка животних намирница

На основу чл. 82—105 закона о државном рачуноводству, као и чл. 13 и 24 Правилника за извршење одредаба из одељка „Б“ истог закона, Управа Бановинске болнице у Врању одржаће на дан 9 марта 1932 год., у канцеларији свога економата, I усмену јавну лицитацију за набавку следећих животних намирница: 1) за бели и црни хлеб у вредности од динара 13.800. - ; 2) за слатко и кисело млеко и сир обичан у вредности 36.000.—; 3) за говеђе, телеће и јагњеће месо у вредности од динара 13.000.—; 4) за бакалук у вредности од динара 16.800.—; 5) за вариво, воће и поврће у вредности од динара 4.200. - . Вариво воће и поврће лицитираће се за време април-јуни 1932 г. а све остало за време април — септембир 1932 године.

Кауција је за наше поданике 5 од сто, а за стране 10 од сто од предвиђеног износа показаних артикала, и иста се полаже на каси болничке управе најдаље до 10 часова онога дана, када се лицитација има одржати.

Почетак лицитације је у 11 часова и трајаће све док се не заврши. Лицитираће се по 1 кграму, односно по 1 комаду.

У случају да I лицитација не успе II ће се одржати на дан 29 марта 1932 год.

Ближи услови се могу видети свакога дана у канцеларији економа болнице.

Бр. 473.—478. — Из канцеларије економата Управе Бановинске Болнице у Врању од 8 фебруара 1932 год.

Продаја старог аутомобила

Хигијенски Завод у Скопљу на основу решења Краљевске Банске Управе Вардарске Бановине VI. Бр. 509 од 9 јануара 1932. год. и решења Управе Завода бр. 1919 од 10 фе-

бруара 1932 год. изложиће продаји путем јавне лицитације један дотрајали аутомобил марке „Лаурин“ са припадајућим му деловима и прибором по списку.

Лицитација је усмена а одржат ће се у канцеларији Санитетско Техничког Одељења овога Завода на дан 12 марта 1932 год. у 11 часова пре подне пред за то одређеном комисијом. Почетна цена за надметање 10.000.— динара. Прописани услови за ову продају могу се видети сваког радног дана у канцеларији економа Завода за време од 11—12 часова, а аутомобил је изложен у заводској гаражи где се може прегледати свакога радног дана у време од 8—12 и 15 и по до 18 часова. Ближа обавештења у условима. Позивају се сви заинтересовани да уреченог дана на одређено место и у означено време предстану и узму учешћа у овој лицитацији.

Из канцеларије Хигијенског Завода у Скопљу Бр. 1919 од 10. фебруара 1932. год.
П. 2—2

Набавка животних намирница

На основу чл. 82—105 Закона о државном рачуноводству, Управа Бановинске болнице у Гњилану одржаће на дан 20 марта 1932 год. у канцеларији свог економата, I усмену јавну лицитацију за набавку следећих животних намирница:

1) Хлеба белог и црног у вредности око 16.000.— дин. 2) Разног меса и масти у вредности око 25.000.— дин. 3) Млека пресног и киселог у вредности око 15.000.— дин. 4) Бакалук и остале потребе у вредности око 19.000.— дин. 5) Поврћа, воћа и зелене хране у вредности око 8.000.— дин.

Поврће, воће и зелена храна лицитираће се за време испоруке април—јуни а све остало април септембар 1932 год.

Кауција је за наше држављане 5% а за стране 10% од предрачунске вредности и иста се полаже на каси Управе Банов. болнице у најдаље до 10 сати оног дана, када се лицитација има одржати. Лицитираће се по 1 кг., односно по 1 комаду.

У случају да I лицитација не успе II ће се одржати на дан 10-IV т. г.

Ближи услови могу се видети сваког радног дана у канцеларији економата болнице.

Из канцеларије економата Бановин. болнице у Гњилану Бр. 161-15 II 1932 г. 1—3

Набавка меса за војску

Према решењу ЕПБр. 1500 од 1. фебруара 1932 год. држаће се прва усмена лицитација за испоруку меса по гарнизонима Вардарске

дивизиске области од 1. априла до 30 септембра 1932 год. и то:

23. фебруара: у команди места Прилеп, Охрид и Гостивар са Тетовом и Мавровим Хановима.

25. фебруара: у команди места Ресан и Кичевском војном округу.

27. фебруара: у Интендантури Вардарске дивизиске области у Битољу за испоруку меса Битољском гарнизону.

29. фебруара: у команди 12 пешадиског пука у Дебру за испоруку меса Дебарском гарнизону.

Лицитације почињу у 11 часова, напред одређених дана.

Услови се могу видети сваког радног дана у напред наведеним командама.

Кауција 5 од сто вредности испоруке полаже се до 10 часова на касама команда где се држе лицитације а у одређени дан лицитације.

Интересанти собом да донесу документа предвиђена Законом.

Е.Бр. 1906. Из канцеларије интендантуре Вардарске дивизиске области 15 фебр. 1932 г.
П. 2—3

О Г Л А С

Набавка артикала

У интендантури Команде III Армиске области одржаће се по прописаним условима — који се могу видети сваког радног дана у канцеларији поменути интендантуре — и то:

На дан 9 марта 1932 године у 11 часова прва јавна усмена лицитација за набавку:

45.000 килограма кромпира;
16.000 „ макарона и
20.000 „ масти свињске.

На дан 27 фебруара 1932 године у 11 часова погодба за набавку:

20.000 килограма пасуља;
10.000 „ гершла;
15.000 „ гриза;
15.000 „ пиринча;
1.000 „ зејтина за јело;
590 „ адеве паприке;
6.600 „ шећера
435 „ чаја и

8.000 литара сирћета.

Кауција 5% полаже се најдаље до 10 часова дана објављеног за лицитацију-погодбу на каси Команде III армиске области.

Конкуренти имају бити снабдевени документима, која су Законом о државном рачуноводству и условима прописана.

ЕБр. 1952 из канцеларије Интендантуре Команде III Армиске области 17 фебруара 1932 год. у Скопљу. П. 1—1

Власник Службеног Листа је Банска Управа Вардарске Бановине у Скопљу.

Чековни рачун 80.121. — Стан уредника: Кеј Краља Александра 124. — Телефон 2-27.

„Немања“ Задужбинска штампарија Вардарске бановине — Скопље, Цара Николе ул. бр. 35 — Телефон бр. 533